

Leeswijzer foknormen (voorheen normenmatrix) - dynamisch document

versie 28-7-2025

In deze leeswijzer staat informatie over de invulling van de foknormen. Het is een dynamisch document, wat betekent dat deze vaak kan worden aangevuld. Wanneer u informatie mist of stukken onduidelijk vindt, hopen we dat u dit wilt melden via dierenarts@raadvanbeheer.nl. Deze leeswijzer is opgesteld ter verduidelijking van de invoering en gebruik van de foknormen.

Vast format

rasverenigingen leveren de voorwaarden aan in een vast format:

welzijn:

- minimale leeftijd teef bij dekking: ____ (>16) maanden
- minimale leeftijd reu bij dekking: ____ maanden

Screeningsonderzoeken:

- HD: Wel/niet screening verplicht: Combinaties kiezen die zijn toegestaan (opties 1 t/m 6). Let op het is mogelijk om een uitzondering te maken voor de buitenlandse reu in combinatie met het resultaat van de (Nederlandse) teef.
- ED: Wel/niet screening verplicht: Combinaties kiezen die zijn toegestaan (opties 1 t/m 4). Let op het is mogelijk om een uitzondering te maken voor de buitenlandse reu in combinatie met het resultaat van de (Nederlandse) teef.
- PL: Wel/niet screening verplicht: Combinaties kiezen die zijn toegestaan (1 t/m 5). Let op het is mogelijk om een uitzondering te maken voor de buitenlandse reu in combinatie met het resultaat van de (Nederlandse) teef.
- CD: Wel/niet screening verplicht: Combinaties kiezen die zijn toegestaan.
- ECVO: Wel/niet screening verplicht: Standaard 12 maanden geldig, aangeven hoe oud het onderzoek maximaal mag zijn bij de dekking. Wanneer deze screening opgenomen is gelden de adviezen van het ECVO.
- ECVO: Wel/niet screening naar ICAA verplicht: Standaard 3 jaar geldig . Wanneer deze screening opgenomen is gelden de adviezen van het ECVO
- Hartonderzoek(en). Wel/niet Onderzoek verplicht
- SM/CM: standaard overzicht
- DNA: benoemen test, keuze uit welke combinaties toegestaan

Screeningsonderzoek gedrag

- Onderzoek Gedrag en Maatschappij (RvB-OGM). Wel/niet screening verplicht: Resultaat voldoende. Het is mogelijk om een uitzondering te maken voor de buitenlandse reu.

Definitie buitenlandse hond: hond die in een FCI erkende buitenlandse stamboek staat ingeschreven en/of een hond die is uitgeschreven uit het NSHB (middels export pedigree)

Wat kan er in de Foknormen?

Verhoogde minimale leeftijd bij de dekking

Minimale leeftijd is van belang omdat een hond op deze manier de tijd krijgt om zich te ontwikkelen. Daarmee weet je beter of de hond een goed fundament heeft, mentaal en fysiek stabiel is. Het geeft ook de tijd voor de screeningsonderzoeken. Door de leeftijd te verhogen verklein je ook de kans om ongewild met een zieke hond te fokken. De hond heeft namelijk meer tijd om symptomen daarvan te laten zien. De verhoogde minimale leeftijd dient dan ook een relatie te hebben met de screeningsonderzoeken

Screeningsonderzoeken

Veel grote rassen hebben meer kans op het ontwikkelen van HD, dat is dan ook een screening die bij veel rassen wordt uitgevoerd. Vervolgens zijn er veel rasverenigingen die dezelfde combinaties toestaan. Daarom is er gekozen voor blokken, je geeft aan welke combinaties van resultaten toegestaan zijn. Deze combinaties zijn vooraf geprogrammeerd, zodat ze sneller, met minder kosten (IT en testen) en minder foutgevoelig ingevoerd kunnen worden.

Resultaten van verschillende screeningsonderzoeken kunnen nooit aan elkaar gerelateerd worden. Dus een HD uitslag is niet gekoppeld aan een ED uitslag, het zijn losse screeningsresultaten waar los op getoetst wordt.

ECVO

Het algemene ECVO onderzoek is standaard 12 maanden geldig, het ICAA onderzoek standaard 3 jaar. Voor sommige rassen/aandoeningen volstaat een lagere frequentie van onderzoeken (of een “ouder” onderzoeksresultaat). Het is mogelijk dat het resultaat ten tijde van de dekking ouder is dan 12 maanden voor het algemene gedeelte of ouder dan 3 jaar voor het ICAA onderzoek (gonioscopie). Wanneer er voor een ras het ECVO onderzoek wordt opgenomen, moet ook het panel ECVO advies worden gevolgd. Het European College of Veterinary Ophthalmologists (ECVO) heeft een manual opgesteld met een advies met betrekking tot de bestrijding van erfelijke oogaandoeningen. Dit betreft een algemeen advies voor alle rassen waar niet mee gefokt mag worden (voor de categorie ‘no breeding’) ([zie ECVO manual](#)).

Het ICAA (gonioscopie) is geen standaard onderdeel van het algemene ECVO onderzoek en wordt daarom los beoordeeld.

Het is mogelijk om het ECVO onderzoek voor een van de twee ouderdieren te verplichten.

Cochleaire Doofheid

Zie bijlage voor de opties.

Hartonderzoek

Nog in te vullen

DNA testen

Voor DNA testen is het belangrijk dat de test ook echt staat voor het probleem binnen dát ras! We controleren dit vaak door de internationale database te checken of dit beschikbaar is op dogwellnet [[Harmonization - DogWellNet](#)].

Voor de DNA testen is het belangrijk om vooraf na te denken wat er mag. Wil je dat alle honden getest zijn? Als 1 van de ouderdieren vrij is, moet de andere hond dan ook getest zijn? Het zijn belangrijke beslissingen zodat er zowel verantwoord gefokt wordt, maar ook om de fokpopulatie niet onnodig te verkleinen omdat bijvoorbeeld een buitenlandse fokker niet mee wil werken.

DNA wat kan wel (en niet): het is mogelijk om een uitzondering voor de buitenlandse reu te maken (ongetest). Het is mogelijk om geslachtsgebonden verschillen te maken.

Waar gaat het over: populatie of individuele honden?

De foknormen gaan over een combinatie die gemaakt is, het gaat over dát nest. Niet over de hele populatie!

Wat kan niet en waarom niet?

Screening die niet betrouwbaar is of geen uniforme resultaten geeft.

Geen screening: “de hond heeft aandoening x”

Onbetrouwbaarheid onderzoeker

Andere mogelijkheden dan de foknormen voor ernstige aandoeningen zoals epilepsie, doofheid, blindheid etc. (worden niet getest en kunnen daarom ook niet vooraf gecontroleerd worden door de RvB)

Uitleg over proces – happy flow

- Allereerst wordt aan de rasverenigingen gevraagd welke normen zij voorstellen voor hun ras. Dit is altijd de basis.
- Er wordt vervolgens gekeken naar het aantal inschrijvingen van het ras in het NHSB en soms ook internationaal.
- Er wordt gekeken naar mogelijke problemen gerelateerd aan conformatie en/of rasspecifieke problemen. Hiervoor worden een aantal wetenschappelijke bronnen gebruikt.
- Er wordt een afweging gemaakt of de selectie op basis van de populatiegegevens en beschikbare gegevens over de screeningstesten en andere gezondheidsproblemen reëel is. Dit wordt voorgelegd aan het bestuur en wanneer dit hetzelfde is als wat de rasvereniging voorstelt, kan deze geïnformeerd worden en kunnen de normen gepubliceerd worden.
- Pas na publicatie gaat de termijn van 5-10 maanden lopen waarna de controle kan gaan plaatsvinden.

Bij overeenstemming kunnen de normen doorgegeven worden voor implementatie in de IT. Er moet rekening gehouden worden met een bepaalde doorlooptijd voor het inbouwen van de normen per ras. Er moet getest worden.

Iedereen met een MijnRvB account krijgt de mogelijkheid om combinaties te proberen in een speciale tab “proefdekking”. Zodoende kan een fokker vooraf zien of op de geplande dekdatum de combinatie aan de voorwaarden voldoet!

Uitleg proces – geen overeenstemming

Hierboven staat het proces wanneer iedereen het met elkaar eens is. Dat hoeft natuurlijk niet. Zo kunnen er verschillende rasverenigingen zijn voor hetzelfde ras, die niet op 1 lijn zitten. Zo kan het zijn dat een rasvereniging iets voorstelt waar het bestuur niet mee akkoord kan gaan.

- De eerste stap zal altijd overleg zijn. Met elkaar spreken om te zien of de verschillen overbrugbaar zijn. We hopen dat we er dan uit komen.
- Mocht dat het niet geval zijn, dan is het ook nog mogelijk dat de Raad van Beheer de Commissie Gezondheid inschakelt. Zij geven een bindend advies aan het bestuur van de Raad van Beheer. De rasvereniging(en) worden hier vervolgens over geïnformeerd.

Een uitzondering op het overlegmodel is wanneer een vereniging iets wil wat niet ingebouwd kan worden in de IT. Helaas krijgt de rasvereniging dan gewoon te horen dat het niet mogelijk is.

Waarom niet gelijk aan VFR?

VFR bevat veel meer dan “alleen” de screeningsonderzoeken.

Bijlage leeswijzer

Opties resultaten screeningsonderzoeken

Heupdysplasie

	Optie 1	Heupdysplasie
inzetten		HD-A x HD-A
inzetten		HD-A x HD-B
inzetten		HD-B x HD-B
uitsluiten		HD-C
uitsluiten		HD-D
uitsluiten		HD-E

	Optie 2	Heupdysplasie
inzetten		HD-A x HD-A
inzetten		HD-A x HD-B
inzetten		HD-B x HD-B
inzetten		HD-C x HD-A
uitsluiten		HD-C x HD-B
uitsluiten		HD-C x HD-C
uitsluiten		HD-D
uitsluiten		HD-E

	Optie 3	Heupdysplasie
inzetten		HD-A x HD-A
inzetten		HD-A x HD-B
inzetten		HD-B x HD-B
inzetten		HD-C x HD-A
inzetten		HD-C x HD-B
uitsluiten		HD-C x HD-C
uitsluiten		HD-D
uitsluiten		HD-E

	Optie 4	Heupdysplasie
inzetten		HD-A x HD-A
inzetten		HD-A x HD-B
inzetten		HD-A x HD-C
inzetten		HD-B x HD-B
inzetten		HD-B x HD-C
inzetten		HD-C x HD-C
uitsluiten		HD-D
uitsluiten		HD-E

	Optie 5	Heupdysplasie
inzetten		HD-A x HD-A
inzetten		HD-A x HD-B
inzetten		HD-B x HD-B
inzetten		HD-A x ongetest*
uitsluiten		HD-C
uitsluiten		HD-D
uitsluiten		HD-E
uitsluiten		HD-B x ongetest*

	Optie 6	Heupdysplasie
inzetten		HD-A x HD-A
inzetten		HD-A x HD-B
inzetten		HD-B x HD-B
inzetten		HD-C x HD-A
inzetten		HD-A x ongetest*
uitsluiten		HD-C x HD-B
uitsluiten		HD-C x HD-C
uitsluiten		HD-C x ongetest*
uitsluiten		HD-D
uitsluiten		HD-E
uitsluiten		HD-B x ongetest*

Elleboogdysplasie

	Optie 1	Elleboogdysplasie
inzetten		vrij x vrij
uitsluiten		graad 1
uitsluiten		graad 2
uitsluiten		graad 3

	Optie 2	Elleboogdysplasie
inzetten		vrij x vrij
inzetten		vrij x graad 1
uitsluiten		graad 1 x graad 1
uitsluiten		graad 2
uitsluiten		graad 3

	Optie 3	Elleboogdysplasie
inzetten		vrij x vrij
inzetten		vrij x graad 1
inzetten		graad 1 x graad 1
uitsluiten		graad 2
uitsluiten		graad 3

	Optie 4	Elleboogdysplasie
inzetten		vrij x vrij
inzetten		vrij x graad 1
inzetten		graad 1 x graad 1
inzetten		Vrij x ongetest*
uitsluiten		graad 1 x ongetest*
uitsluiten		graad 2
uitsluiten		graad 3

Patella luxatie

	Optie 1	Patella luxatie
inzetten		vrij x vrij
uitsluiten		graad 1
uitsluiten		graad 2
uitsluiten		graad 3
uitsluiten		graad 4

	Optie 2	Patella luxatie
inzetten		vrij x vrij
inzetten		vrij x graad 1
uitsluiten		graad 1 x graad 1
uitsluiten		graad 2
uitsluiten		graad 3
uitsluiten		graad 4

	Optie 3	Patella luxatie
inzetten		vrij x vrij
inzetten		vrij x graad 1
inzetten		graad 1 x graad 1
uitsluiten		graad 2
uitsluiten		graad 3
uitsluiten		graad 4

	Optie 4	Patella luxatie
inzetten		vrij x vrij
inzetten		vrij x graad 1
inzetten		vrij x ongetest*
uitsluiten		graad 1 x graad 1
uitsluiten		graad 2
uitsluiten		graad 3
uitsluiten		graad 4
uitsluiten		graad 1 x ongetest*

	Optie 5	Patella luxatie
inzetten		vrij x vrij
inzetten		vrij x graad 1
inzetten		graad 1 x graad 1
inzetten		graad 2 x vrij
uitsluiten		graad 2 x graad 2
uitsluiten		graad 1 x graad 2
uitsluiten		graad 3
uitsluiten		graad 4

DNA screeningsonderzoeken

	Optie 1	DNA screeningsonderzoeken
inzetten		getest

	Optie 2	DNA screeningsonderzoeken
inzetten		vrij x vrij
inzetten		vrij x drager
inzetten		vrij x lijder (afhankelijk aandoening)
uitsluiten		drager x drager
uitsluiten		drager x lijder
uitsluiten		lijder x lijder

	Optie 3	DNA screeningsonderzoeken
inzetten		vrij x vrij
inzetten		vrij x drager
inzetten		vrij (teef) x lijder (reu)
uitsluiten		lijder teef

ECVO algemeen

	Optie	ECVO Algemeen
uitsluiten		1. Membrana Pupillaris Persistens (PPM) - <u>lens</u> - niet vrij
uitsluiten		1. Membrana Pupillaris Persistens (PPM) - cornea- niet vrij
uitsluiten		1. Membrana Pupillaris Persistens (PPM) - lamina- niet vrij
uitsluiten		2. Persisterende Hyperpl. Tunica Vasculosa Lentis / Primair Vitreum (PHTVL/ PHPV) - <u>niet vrij - graad 2-6</u>
uitsluiten		3. Cataract (congenitaal) - niet vrij
uitsluiten		4. Retina Dysplasie (RD) -niet vrij
uitsluiten		5. Hypoplasie-/ Micropapilla - niet vrij
uitsluiten		6. Collie Eye Anomaly (CEA) (coloboma & other defects- niet vrij
uitsluiten		7. Anders (Anophthalmos) -niet vrij
uitsluiten		7. Anders (Choroidal coloboma) -niet vrij
uitsluiten		7. Anders (Eyelid coloboma) -niet vrij
uitsluiten		7. Anders (<u>Retinal coloboma</u>) -niet vrij
uitsluiten		7. Anders (<u>Scleral coloboma</u>) -niet vrij
uitsluiten		7. Anders (Exophthalmos due to shallow orbit) -niet vrij
uitsluiten		7. Anders (Lens hypoplasia) -niet vrij
uitsluiten		<u>7. Anders (Iris hypoplasie-ernstig) -niet vrij</u>
uitsluiten		7. Anders (Lenticonus) -niet vrij
uitsluiten		7. Anders (Lentiglobus) -niet vrij
uitsluiten		7. Anders (Microphthalmos) -niet vrij
uitsluiten		7. Anders (Macrophthalmos) -niet vrij
uitsluiten		7. Anders (Microphakia) -niet vrij
uitsluiten		7. Anders (Multiple other KP) -niet vrij
uitsluiten		7. Anders (Hyaloid artery, persistent (bv visus belemmerend) - <u>ernstig</u>) -niet vrij
uitsluiten		7. Anders (Retinal Dystrophy/RPE65 null mutation) -niet vrij
uitsluiten		<u>7. Anders (Strabismus/Esotropia (congenital)) -niet vrij</u>
uitsluiten		11. Entropion/ Trichiasis (+cornea irritatie) Ernstig - niet vrij
uitsluiten		12. Ectropion/ Macrophtharon (+ cornea irritatie) Ernstig - niet vrij
uitsluiten		13. Distichiasis/ Ectopische Cilie (+ cornea irritatie) Ernstig - niet vrij
uitsluiten		14. Cornea Dystrofie macular dysotrophy - niet vrij
uitsluiten		14. Cornea Dystrofie endothelial dystrophy - niet vrij
uitsluiten		15. Cataract (niet-congenitaal) cortical - niet vrij
uitsluiten		15. Cataract (niet-congenitaal) post. pol. - niet vrij
uitsluiten		15. Cataract (niet-congenitaal) nucleus - niet vrij
uitsluiten		16. Lensluxatie (primair) - niet vrij
uitsluiten		17. Retina Degeneratie (PRA) - niet vrij

uitsluiten		18. Anders (Canine multifocal retinopathy (CMR)) - niet vrij
uitsluiten		18. Anders (Ceroid lipofuscinosis (CLN)) - niet vrij
uitsluiten		18. Anders (Chorioretinopathy) - niet vrij
uitsluiten		18. Anders (Glaucoma, primary) - niet vrij
uitsluiten		18. Anders (Keratitis: Chronic superficial keratitis (CSK)/Pannus) - niet vrij
uitsluiten		18. Anders (Keratitis, Punctate) - niet vrij
uitsluiten		18. Anders (Keratoconjunctivitis sicca) - niet vrij
uitsluiten		18. Anders (Multiple other KP) - niet vrij
uitsluiten		18. Anders (Ocular melanosis) - niet vrij
uitsluiten		18. Anders (Posterior segment exam not possible) - niet vrij
uitsluiten		18. Anders (Retinal Pigment Epithelial Dystrophy (RPED)) - niet vrij
uitsluiten		18. Anders (Retinal Pigment Epithelial Dystrophy (RPED)) - niet vrij
uitsluiten		18. Anders (Retinopathy, primary retinal disease) - niet vrij
uitsluiten		18. Anders (Uvea cyste -ernstig) - niet vrij
uitsluiten		18. Anders (Uveitis, pigmentary) - niet vrij
uitsluiten		18. Anders (Uveodermatologic Syndrome (UDS)) - niet vrij

ECVO specifiek onderzoek ICAA (3 jaar geldig)

	Optie	ECVO ICAA
uitsluiten		8. ICAA ernstig

Cochleaire Doofheid

	Optie 1	Cochleaire Doofheid
inzetten		beiderzijds horend (beide ouderdieren)

	Optie 2	Cochleaire Doofheid
inzetten		beiderzijds horend (beide ouderdieren)
inzetten		beiderzijds horend x ongetest (buitenlandse reu)